

Eŭropa Bulteno

De la redakcio

Estimataj legantoj!

Danke al sinjoro Etsuo Miyoshi, la 26-an de septembro, okaze de eŭropa lingvotago kaj eŭropa Esperanto-tago, aperis tutpaĝaj anoncoj pri Esperanto en kvin eŭropaj landoj. La anoncoj aperis en grandaj ĉefurbaj gazetoj: en la estona "Postimees", la latva "Diena", la ĉeĥa "Pravo", la hungara "Nepszanasag" kaj la slovena "Dnevnik". La anoncoj ĉefe havis la formon de intervjuo kaj tial allogis pli da legantoj.

Mi invitas vin ĉiujn kunlabori en preparado de nia Bulteno Viaj artikoloj povas esti sendataj al vesna.obradovic@email.si.

Mi deziras al vi agrablan legadon!

Vesna Obradović

Oni skribas...

GAZETARAJ KOMUNIKOJ DE UEA

N-ro 214

2005-09-11

Gazetaraj Komunikoj de UEA, n-ro 212 (2005-08-24), enhavis la konkludan dokumenton de la Kvara Nitobe-Simpozio, okazinta en Vilno de 30 julio ĝis 1 aŭgusto 2005. La ĉi-suba komuniko pri la Simpozio precipe taŭgas por aperigo en nacilingvaj gazetoj.

LA ESTONTECO DE EŬROPAJ LINGVOJ ESTAS MINACATA - DIRAS FAKULOJ

La 25-nacia Eŭropa Unio devas agi decide, se ĝi deziras garantii la estontan vivipovon de siaj 21 oficialaj lingvoj, laŭ internacia renkontiĝo de ekspertoj en Vilno, Litovio.

La averton oni publikigis la 22-an de aŭgusto 2005 nome de la pli ol sepdek partoprenintoj en la Kvara Nitobe-Simpozio, inter ili universitatoj, politikistoj, registaraj funkciuloj, kaj lingvaj aktivuloj.

"Oni multe maltrankviliĝas pri la estonteco de la pli malgrandaj naciaj lingvoj, inkluzive la plimulton de la lingvoj de la novaj ŝtatoj-membroj de EU", diris d-ro Humphrey Tonkin, profesoro pri humanecaj studoj en la Universitato de Hartford, Usono, kaj unu el la kunvokintoj de la simpozio.

"Multaj decidoj estas nun farataj cele al fortigo de eŭropa unueco, sed sen konsidero de iliaj lingvaj implicoj", aldonis d-ro Tonkin.

Inter la partoprenantoj en la simpozio, kiu okazis en la litova parlamentejo de la 30a de julio ĝis la 1a de aŭgusto, estis parlamentanoj el Latvio, Litovio, Pollando, Slovakio kaj Slovenio. Ili ĉiuj konsentis, ke iliaj naciaj lingvoj riskas diversmaniere flankenŝoviĝi ene de EU.

"Estis pli ol 500 eraroj en la latva traduko de la Konstitucia Traktato", notis la latva ministro pri edukado kaj kulturo, d-rino Ina Druviete. "Kiel entute havi sencoplanan politikan debaton en tiaj kondiĉoj?"

D-ro François Grin, profesoro pri ekonomiko en la Universitato de Ĝenevo, liveris pritakson de la ekonomiaj avantaĝoj al Britio de la vasta uzo de la angla kontraste al pli larĝa lingvomikso en Eŭropa Unio.

"Eĉ laŭ plej sobra kalkulo, tiuj transpagoj al Britio sumas je pli ol 10 miliardoj da eŭroj jare", diris d-ro Grin. "Pli aktiva multlingva politiko kostus similan sumon sed distribuus la kostojn kaj avantaĝojn multe pli egale."

La Simpozio aŭdis ankaŭ pledantojn por pli granda rolo por la internacia planlingvo Esperanto ene de EU.

"Ĝi estas la sola solvo samtempe justa kaj efika", pretendis d-ro Sean O'Riain, irlanda diplomato, kiu aktuale prezidas Eŭropan Esperanto-Union.

La konkluda dokumento de la Simpozio, redaktita de unu el la organizantoj de la Simpozio, d-ro Mark Fettes, profesoro pri edukado en Universitato Simon Fraser, Kanado, alvokas la ŝtatojn-membrojn de EU al kunlaboro pri evoluigo de komuna lingva kadro, kiu ekvilibrigu, unuflanke, protekton kaj pozitivan agnoskon de lingva diverseco, kaj, aliflanke, la bezonon de

efika, altkvalita komunikado inter ĉiuj civitanoj de EU.

La Simpozion organizis Centro de Esploro kaj Dokumentado pri Mondaj Lingvo-Problemoj, en kunlaboro kun la Universitato de Vilno kaj la Litova Akademio de Sciencoj, kun subteno de Esperantic Studies Foundation.

Pliaj informoj troviĝas en la retpaĝaro de la Simpozio:

<http://www.esperantic.org/nitobe2005.htm>.

Ranieri Clerici

Leteroj...

Al estimata Sinjoro

Jan Figiel

La Komisararo de Eŭropa Unio

Pri Kulturo

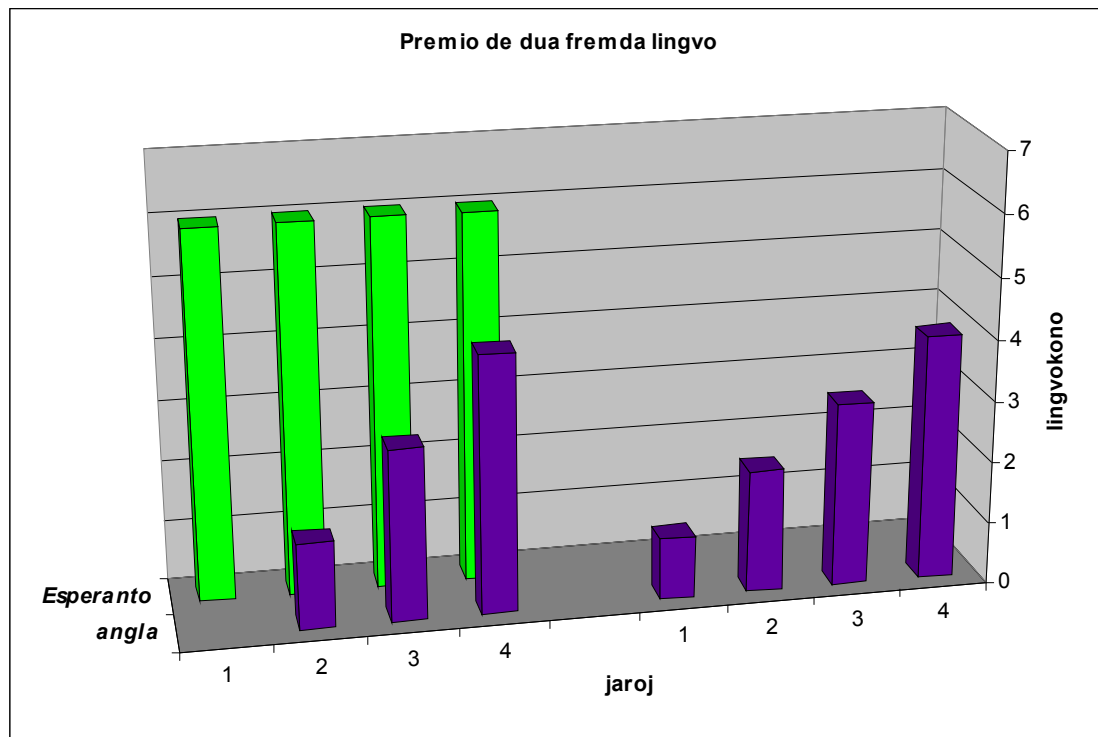
Mi ŝatus rimarkigi al Vi unu aspekton de la multlingveco de Eŭropa Unio. Nun la oficialaj, samrajtaj lingvoj de EU, kiuj estas 21, donas kune 420 tradukdirektojn, se necesas tradukoj el ĉiu lingvo al ĉiu alia. Tia situacio okazas ekzemple en Eŭropa Parlamento. Ne mirigas do la fakto, ke tia monstra nombro da eblaj konektoj fakte rezultas per diskriminado de certaj lingvoj favore al la aliaj. En praktiko ĉiuj lingvoj perdas sian rolon, nur la angla iĝas pli kaj pli potenca, kio ofendas la unian principon pri egalrajteco de ĉiuj lingvoj. Krome tia situacio iĝas danĝera por ĉiuj aliaj lingvoj. Bedaŭrinde la rekomendo, ke ĉiu civitano de EU lernu minimume du fremdajn lingvojn ne malgrandigos la diskriminacion. La investo lerni fremdan lingvon estas

Małgorzata
Handzlik

kalkulata ne per horoj, sed per jaroj. Ne helpas la fakto, ke la duan lingvon oni povas ellerni ŝparante ĝis 40% da tempo. Plej multaj homoj ne povas ĝui la premion de dua aŭ tria fremda lingvo, ĉar ili neniam ellernos sufiĉe bone la unuan. Reala situacio estas, ke preskaŭ ĉiuj provas iel ellerni la anglan. Plurfoje mi vidis junajn polojn kaj slovakojn, kiuj ne konsciaj, kiom proksimaj estas iliaj propraj lingvoj provis diskuti pri Janosik en balbuta angla. Post kelkaj minutoj mankis kaj vortoj kaj intereso.

La premion de la dua fremda lingvo relative facile povas ĝui la hungaroj. Ilia leĝo, verŝajne la unusola en EU, permesas studi Esperanon kadre de la ŝtata eduksistemo kaj ekzameniĝi pri ĝi ĉe ŝtataj instancoj, lernejoj kaj universitatoj. Esperanto estas modela kaj regula lingvo, kiun oni povas ellerni pli-malpli sesoble pli rapide ol ceterajn naciajn lingvojn, do post unujara lernado (du horojn semajne) lernintoj sufiĉe bone regas la lingvon parole kaj skribe. Oni povas profiti propedeŭtikan funkcion de Esperanto en lernado de fremdaj lingvoj. Pluraj eksperimentoj okazintaj interalie en Germanio, Francio, Aŭstrio, Slovenio pruvis, ke pro la efekto de dua fremda lingvo lernantoj, kiuj dum unu jaro lernis Esperanton kaj dum tri postaj alian fremdan lingvon konis avaraĝe pli bone la fremdan lingvon, ol la lernantoj, kiuj lernis nur ĝin dum kvar jaroj, krome ili konservas konon de Esperanto. La fenomenon skizas la desegno:

El ĝi evidentiĝas, ke post kvar jaroj juna hungaro, kiu komencis lernadon de fremdaj lingvoj per Esperanto, krom ĝin konas pli bone la anglan ol lia amiko en aliaj landoj, kiu ne rajtas procedi same. Krome la hungaro pli rapide lernas la trian lingvon ol lia amiko la duan.

Leĝoj de verŝajne ĉiuj landoj de EU krom Hungario diskriminacias siajn civitanojn kaj malpermesas al ili elekti studadon de Esperanto kadre de normala ŝtata eduksistemo kaj ekzameniĝi pri ĝi samrajte kiel ĉe la aliaj lingvoj.

Mi proponas samrajtigi ĉiujn civitanojn de EU kaj rekomendi al la membroŝtatoj permesi al la civitanoj studi kaj ekzameniĝi pri Esperanto laŭ la samaj rajtoj kiel ĉiuj aliaj naciaj lingvoj.

Laŭ mi la rekomendo:

1. donos al ceteraj civitanoj de EU la samajn rajtojn, kiujn ĝuas hungaroj, pri libera elekto de la studataj lingvoj

2. en pluraj kazoj povus reale funkciigi la principon de egalrajteco de ĉiuj naciaj oficialaj lingvoj.

Mi volas substreki, ke mi ne postulas specialajn rajtojn por Esperanto, aŭ homoj, kiuj parolas la lingvon, sed kontraŭe per la rekomendo mi intencas egaligi rajton elekti la lingvon por studi.

Se Vi bonvolos ekinteresiĝi pri la egalrajteco de libera elekto de la lingvo por studi mi volonte prezentos al Vi:

- informon pri hungara ekzamensistemo pri fremdaj lingvoj,
- raporton faritan de Kibernetika Instituto en Padeborn, kie prof. Helmar Frank gvidis la eksperimenton pri instruado de Esperanto kiel propedeŭtika rimedo en lingvoinstruado.

Sincere

Małgorzata Handzlik
Membro de Eŭropa Parlamento

ELTIRAĴOJ EL LETERO DE LA BULONJA URBESTRO FREDERIC CUVILLIER AL LA PREZIDENTO CHIRAC

(La letero de la 30-a de majo 2005 enhavas kopion de la rezolucio alprenita de la Urba Konsilantaro la 29-an de marto 2005, kies bazaj artikoloj estas tiuj de la "Rekomendaro de Boulogne")

"...Cele al subteno de la agado de la esperantista movado, mi decidis prezenti proponon de la kunsido de la Urba Konsilantaro okazinta la 29-a de marto 2005, kaj la proponita teksto estis unuanime alprenita.

"...La Urbaj Konsilantoj de Boulogne-sur-Mer aliĝas al miliono da esperantistoj de la tuta mondo, kiuj aktivas por la antaŭenigo de Esperanto en la internaciaj rilatoj. Ili opinias, aparte kadre de la konstruado de Eŭropo, ke Esperanto per siaj karakterizoj de neŭtraleco konsistigas la plej efikan remparon por ŝirmi plurlingvecon aŭtentikan kaj diversigitan kontraŭ la signoj de hegemonio de iu privilegiata nacia lingvo.

"...Miaj kolegoj de la Urba Konsilantaro kaj mi mem estus treege honorigitaj, se vi bonvolus interveni, por ke la rezolucioj estu alprenotaj celante la antaŭenigon de la instruado de Esperanto en lernejoj kaj universitataj sistemoj.

"...Ni ĝisfunde aprobas la fundamentan celon de doktoro L-L. Zamenhof doni al la homoj helpantan lingvon, neŭtralan kaj facile lerneblan, paroleblan kaj kompreneblan far ĉiuj gentoj, ebligantan al ĉi-tiuj pli bone interrilati, tial katalizantan ĉiujn strebojn por proksimiĝo kaj paco inter la popoloj, ŝirmantan kaj lingvajn kaj kulturajn diversecojn.

(Tradukis Claude Longue-Épée)

Okazaĵoj

LINGVA FESTIVALO

Lingva festivalo:
En Maribor
aperis multaj
sribaĵoj en aliaj
lingvoj en
publikaj lokoj

En 2003 estis aprobita projekto, kiun ellaboris nome de Andragogia Centro de Maribor (Slovenio), Zlatko Tišljar kadre de Eŭropa Fondaĵo Socrates Lingua1 sub la nomo Lingva Festivalo. La gvida organizo estis la Andragogia Centro Maribor kaj kunlaboris 5 partneroj inter kiuj 3 esperantaj: Hungara Esperanto-Asocio, UEA kaj entrepreno KAVA-PEĈ el Ĉeĥio. Aliaj du estis Lingvistika Instituto en Bratislavo kaj Popoluniversitato de Norderstedt. La projekto efektiviĝis inter septembro 2003 kaj septembro 2005.

La projekto enhavis Lingvan festivalon (4-tagan aranĝon) en kiu 24 fakultoj inter kiuj 12 esperantistoj prezentis prelege 24 eŭropajn lingvojn en Maribor. Kelkajn monatojn poste okazis ekspozicio de 17 malpli grandaj eŭropaj lingvoj en ekspoziciejo de la Pedagogia fakultato de Maribor kaj fine aperis TTT-ejo en kiu oni povas trovi tekstojn pri la 24 lingvoj kaj popoloj, kiuj uzas tiujn lingvojn kaj etajn kursetojn pri ili. La TTT-ejo konsistas el 2 partoj: Tiu en la slovena lingvo kaj tiu en aliaj lingvoj (la germana, angla kaj esperanto). La esperanta parto nun enhavas nur unu lingvon kaj ni planas iom post iom kompletigadi ĝin. Ni invitas interesitajn konantojn de la angla au

germana anonci sin al Zlatko Tišljar, kiuj pretus traduki iun el la tekstoj al Esperanto.

La TTT-ejo estos poste plivastigata per aliaj lingvoj samstile (per tekstoj ne pli ol 7-paĝaj lau proksimume simila enhava distribuo). Se iu ŝatus skribi pri iu el lingvoj nun neekzistantaj sur la TTT-ejo, bonvolu skribi al zlatko.tisljar@azm-lu.si.

Vi povas rigardi la paĝon ĉe: www.azm-lu.si/indeks.php (Evropski projekti, jezikovni festival).

BONVENON EN MARIBOR

De la 5-a ĝis la 11-a de aŭgusto 2007 en Maribor, laŭ grandeco la dua urbo en Slovenio, okazos la 7-a kongreso de EEU.

La temo de la kongreso estos "Akvo - fonto de la vivo" kaj multaj programeroj de la kongreso estos ligitaj al akvo.

Ni planas kelkajn laborgrupojn kiuj okupiĝos pri ekologio, ornitologio, scienca terminologio en esperanto, ĝardenistoj... Parto de la kongreso estos konferenco kun la temo "Kion lernu EU el la spertoj de Jugoslavio pri lingvaj demandoj".

Oficiala paĝo de la kongreso aperos rete komence de venonta monato, la adreso estos <http://www.esperanto-maribor.si> kaj tie vi povos trovi multajn aliajn informojn.

Sed se vi volus ion demandi aŭ proponi, ni petas skribu al eeukongreso2007@yahoo.com
Ĉiuj proponoj estas bonvenaj!

Ni planas organizi antaŭkongreson kiu okazos en Bled, pitoreska urbeto apud lago, kun multaj ekskursoj al diversaj akvaj fenomenoj en la "lando de viva akvo". Ni ankaŭ organizos fakan antaŭkongreson por interesitoj pri birdoj, kun vizitoj al naturaj parkoj kaj birdaj rezervejoj. En la lastaj du monatoj esperantistoj de Maribor komencis traduki parton de granda paĝaro pri Slovenio <http://www.burger.si> kie oni povas legi pri Maribor kaj ĉirkaŭaĵo ankaŭ en Esperanto. La paĝaro enhavas pli ol 1500 panoramojn kaj pli ol 8000 dosierojn pri Slovenio. Bonvenon en Maribor, bonvenon en Slovenio!

Vesna Obradović

PREPAROJ POR LA STRATEGIA FORUMO

Prof. dro Helmar Frank, rektoro de Akademio Internacia de Sciencoj proponis al UEA la temon por Strategia Forumo dum la UK en Florenco: Eŭropa Strategio. La Forumon preparos AIS, Eŭropa Esperanto-Unio, Eŭropa Klubo kaj Asocio por Eŭropa Konscio. La preparokunsido okazos dum la Internacia Festivalo en Trier Germanio (28-an de decembro 2005 ĝis 3-an de januaro 2006).

INVITO AL LA ESPERANTISTARO EN EU

Post diskuto en la estraro de EEU ni decidis entrepreni novan gravan kampanjon inter la esperantistoj de EU-landoj.

Ni konstatis, ke nepre necesas iel eluzi la fakton, ke en tiu ĉi mandato en la EU-parlamento estas unu esperantistino. La jaroj rapide pasos kaj sen konkreta celo estos neniu rezulto. Post analizo kaj interparoloj kun gesinjoroj Handzlik ni konstatis, ke necesas iel neĝene informi la parlamentanojn pri ekzisto de Esperanto. Sed prezenti Esperanton kiel »pli bonan komunikilon« ol estas kelkaj nunaj naciaj lingvoj kiel la angla estas maniero, kiu esence provokas malaprobos kaj kontraŭstaron. Tial ni estas forte konvinkitaj, ke ni devas prezenti Esperanton kadre de alia lingve ligita eŭropa problemo: neceso krei komunan eŭropan identecon. Eŭropaj politikistoj pli-malpli komprenas, ke EU devas pensi pri tio, kiel evoluigi komunan identecon. Ili konscias ke pro manko de komuna apartensento interalie malsukcesis la propono de Eŭropa Konstitucio. Tamen ili ankoraŭ ne scias kiamaniere krei tiun identecon. Nun ankoraŭ regas la filozofio de nacia ŝtato laŭ kiu esence ekzistas nur unu identeco, tiu de la nacio. Laŭ tiu filozofio kreo de supernacia identeco domaĝas al la nacia identeco. Kiel esti samtempe germano kaj eŭropano, ĉu eblas esti eŭropano kaj ne damaĝi al sia brita nacia identeco? Pro tiu timo la politikistoj faras nenion por tuŝi la problemon. Certagrade oni konscias ankaŭ, ke identecoj rilatas al lingvoj. Se nacian identecon klare karakterizas nacia lingvo, kiel solvi lingvan situacion rilate al komuna eŭropa aparteno?

Tial ni decidis **PRODUKTI DVD-filmon** sub la titolo **KIA POVUS ESTI EŬROPA UNIO?** La ne pli ol 25-minuta filmo prezentos E-komunumon: esperanto-kongreson, teatron, koncerton, muzeon, bibliotekon, intervjuon kun verkisto, familian E-renkontiĝon, komitatkunsidon, sciencan simpozion, tt-ejojn, internaciajn vizitojn, radio-Varsovion...

La filmo montros novan komunumon kun forta propra identeco kaj kulturo, kiu tamen konsistas el homoj de multaj naciaj apartenoj, komunumon kiu malgraŭ forta nova supernacia kohezio neniel ĝenis kaj damaĝis la nacian apartenon de ĉiu el la membroj.

Ni volas krei altprofesian filmon, kiu estos liverebla kun komentoj en pluraj naciaj lingvoj.

Tian DVD-filmon ni intencas post 1 jaro (ankaŭ multo dependas de vi) distribui al ĉiuj EU-parlamentanoj. Ni ne parolos en ĝi pri Esperanto. Simple ĉiu povos en ĝi vidi, ke tia komunumo estas ebla nur, se ekzistas komuna neutrala lingvo, kiu simbole kunligas la homojn kaj signas ilian novan identecon.

Ni kredas, ke tia informo pri Esperanto estos plej eble efika kaj nepre kaŭzos pli da reala interesiĝo pri tia lingva solvo inter la gvidantaro de Eŭropa Unio.

Mi persone prezentis peticion al EU-parlamento, en kiu mi petis permeson distribui informojn pri Esperanto al la parlamentanoj de EU. Mi ricevis oficialan respondon en septembro 2005 en kiu la prezidanto de la Komitato por Peticioj Marcin Libicki skribas, »ke oni rajtas sendi poŝtaĵojn al parlamentanoj de EU, sen peti permeson pri tio«. Jen plia kaŭzo por realigi la planon.

Laŭ nia proksimuma pritakso la kostoj por produkti tian filmon kaj poste multobligi ĝin je 1000 ekzempleroj estos proksimume 20.000 eŭroj. La realigon transprenus nia juna internacia teamo en E@I kun pluraj filmprofesiuloj. Ili bezonas ĉirkaŭ 1 jaron por fari tion.

Intertempe ni invitas esperantistaron en EU (sed kompreneble ankaŭ neEU landaj E-istoj estas bonvenaj helpi) esti malavaraj kaj donaci al EEU por la projekto FILMO siajn kontribuadojn: Ni ĝojos pri ĉiu donaco almenaŭ 50-eŭra. (sendante 50 EUR kaj pli oni aŭtomate ricevos post la produktado la DVDn senpage je propra adreso)

La kontribuon sendu al la konto de EEU: en Belgio: 380-0098148-55

Eksterlande: IBAN BE31 3800 0981 4855 BIC BBRUBEBB

Zlatko Tišljarić, sekretario de EEU

Eŭropa Bulteno. 2005. № 8 (40)

Oficiala organo de Eŭropa Esperanto-Unio.

Finredaktita: 25-an de oktobro 2005.

Redaktorino: Vesna Obradović.

En la numero kunlaboris:

Zlatko Tišljarić, Małgorzata Handzlik, Claude Longue-Épée, Ranieri Clerici kaj Vesna Obradović.

Leterojn kaj komentojn sendu al EEU:

Adreso: Ben Indestege, Malibranstraat 50, BE-1050 Bruselo, Belgio.

Rete: komunikadcentro@esperanto.org kaj vesna.obradovic@email.si

<http://www.lingvo.org>